

Kirkelig fellesråd i Oslo

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet
Postboks 8004 Dep
0030 OSLO

Deres ref.:
201001734-/POG

Vår ref.:
10/00668-2

Dato:
14.09.2010

HØRINGSFORSLAG TIL ENDRINGER I GRAVFERDS- OG KIRKELOVEN

Kirkelig fellesråd i Oslo (KfiO) behandlet Forslag til endringer i gravferdsloven og kirkeloven på sitt møte 24.august og vil avgi følgende høringssvar.

I all hovedsak vil KfiO støtte de ulike forslagene i det tilsendte høringsforslaget, men vil på enkelte punkter ha divergerende syn.

Vi støtter:

- en faneparagraf som tydeliggjør at gravlegging skal skje med respekt for avdødes religion eller livssyn
- at muligheten for gravlegging i særskilt tilrettelagt grav styrkes
- at tros- og livssynssamfunn likestilles når det gjelder å gjennomføre seremonier ved åpning av ny gravlund/gravfelt
- at gravferdslovens navn og begrepsbruk gjøres livssynsnøytral
- at det etableres et kontaktforum vedrørende gravferd for de ulike tros- og livssynssamfunn i den enkelte kommune
- tilpasninger i loven til den nye organisering av prestatjenesten
- hjemmel for å innhente politiattest for tilsetting i kirkelige stillinger og for å utføre enkelte frivillige oppgaver
- at det innføres klageadgang for visse kirkelige organers vedtak etter offentlighetsloven

KfiO er som sagt positiv til det meste i høringsforslaget, men vil peke på at høringsutkastet primært er kommet opp i kjølvannet av kirkeforliket St.meld nr 17 (2007-2008) og burde holdt seg til det som har med gravferdslovgivningen å gjøre. Forslaget har også tatt opp en del endringer i Kirkeloven som har med kirkens egen struktur og med kirkeadministrative forhold. Dette gjør høringsforslaget noe uryddig i formen.

I tillegg har KfiO noen andre utfordringer enn resten av landet i og med at vi har en egen Gravferdsetat i Oslo samtidig som KfiO har forvaltningsansvaret og er gravferdsmyndighet. Det følger av avtalen med Oslo kommune at Gravferdsetaten utfører driftsoppgaver, og vi har forvaltningsansvar. I praksis er det en utfordring fordi det tas mange avgjørelser av

Postadresse	Besøksadresse	Telefon	Telefaks	Bankgiro nr.	Org.nr.:
Boks 2674 St. Hanshaugen 0131 Oslo	Akersbakken 32	23 62 90 00		8380.08.67374	976 987 608

e.post:post.kfio@oslo.kirken.no www: oslo.kirken.no

Gravferdsetaten som i praksis er myndighetsutøvelse i forhold til Gravferdsloven. (Som tildeling av gravsted, overføring av feste, uttalelser til tredjeperson mm). Med KfiOs erfaring med Oslos organisering er vi enig i høringsnotatets bekreftelse og underbygging av hovedmodellen med at kirkelig fellestråd fortsatt skal være ansvarlig lokal gravferdsmyndighet. Erfaringene ellers i landet har vist at den lokale kirke kan forvalte dette ansvaret på en måte som ivaretar behovene for hele befolkningen, uavhengig av tilhørighet til Den norske kirke. KfiO merker seg at departementet presiserer at kirkelig fellestråd på dette området ivaretar en offentlig oppgave på samfunnets vegne. Med dette som bakgrunn er det positivt at høringsnotatet legger vekt på gravferdslovens allmenne karakter. Dette bidrar til å skjelne tydeligere mellom på den ene siden de kirkelige fellestrådenes ansvar som gravferdsmyndighet for alle innbyggere, og på den andre siden trossamfunnet Den norske kirke sitt tilbud for sine medlemmer og andre som ønsker kirkelige medvirkning i gravferdsritualer mv.

I tillegg har Oslo noen utfordringer pga. størrelsen. Vi har 57 menigheter og 5 prosti. Fellestrådet blir et svært stort organ og verken Gravferdsloven eller Kirkeloven er tilpasset dette. KfiO har forståelse for at lovene må tilpasses resten av landet, men ber om større fleksibilitet i lovverket for store fellestrådsområder.

Forslaget om å ta inn i gravferdsloven en bestemmelse om at den lokale gravferdsmyndighet minst en gang i året skal innby de tros- og livssynssamfunn som er virksomme på stedet, til et møte for å drøfte hvorledes hensynet til tros- og livssynssamfunnenes ulike behov ved gravferd, støttes. KfiO ser imidlertid at størrelsen på et slikt fagråd er en utfordring for Oslo. Vi ønsker likevel en utvidelse som innebærer at også andre relevante instanser skal innbys til et slikt møte. Dette kan f.eks. være gravferdsbyråer, eldreråd, representanter for frivillige organisasjoner, pårørendegrupper mv. Dette vil bidra til økt fokus på kvalitet og verdighet for alle innbyggere i møte med gravferdsforvaltningen.

KfiO støtter den foreslåtte endringen i § 6 som innebærer at fellestrådet i hjemkommunen får en plikt til å dekke kostnadene for gravlegging i særskilt tilrettelagt grav når hjemkommunen ikke selv har et slikt tilbud. Vi vil imidlertid påpeke at bestemmelsen må forstås slik at den kun kan praktiseres når en annen kommune faktisk har slike gravplasser som den avdøde ønsket. Det kan ikke ligge noe krav om at en annen kommune skal ha slike plasser og det kan ikke være krav om at en annen kommune må tilby hvis de har. Oslo og andre større byer er i den situasjon der det er et stort påtrykk fra nabokommunene om slik tilrettelagte graver. Hvis en kommune skal ta i mot fra nabokommuner i et mer systematisk omfang, bør dette være basert på avtaler kommunene imellom.

Kommunen har krav om å ha plasser for 3 av innbyggerne. For en så stor by som Oslo burde loven vært formulert slik at det også var en plikt til å ha en viss nærhet mellom gravlund og der folk bor. Vi har en situasjon i Oslo der vi har svært få plasser i søndre del av byen. Da hjelper det ikke med store "ledige" gravlunder på Voksen og Alfaset, hvis vi ønsker at pårørende skal ha et godt tilbud også i sørlig del av byen. Vi ber departementet belyse denne problemstilling i lovforslaget, slik at 3 reglen ikke var tilstrekkelig for de store byene, men at det også må stilles krav til kommunen om at gravlunder anlegges i nærheten av der folk bor.

KfiO synes omtalen av vigsling /seremoni er god og sakssvarende og fanger opp dagens utfordringer. Vi synes det er rimelig at alle tros- og livssynssamfunn gis en mulighet til å foreta en seremoni og vil peke på at praktisering av dette kan være et tema som drøftes i det årlige møtet som er hjemlet i nytt tredje ledd i § 23

KfiO er veldig glad for endring av 8-dagers regelen. Det vil spare Gravferdsetaten for en god del arbeid med langt færre søknader om utsettelse.

KfiO støtter endringsforslaget i Gravferdsloven § 23a, men vil påpeke at det trengs styrking av rådgivning og kompetanseheving for at en skal ivareta dette på en tilfredsstillende måte.

Flere av endringsforslagene til kirkeloven angår KfiO i liten grad og dermed er det unaturlig for KfiO og anbefale eller avvise forslagene.

KfiO vil påpeke at flere av endringsforslagene er positive og vil kunne virke motiverende og kreative i det kirkelige arbeidet. Vi hadde imidlertid ønske om at kirkeloven ble utvidet slik at flere forsøk kunne settes i gang, forsøk som inkluderer flere ledelsesmodeller der begge linjene i kirken blir inkludert. Mange har tatt til orde for at kirken skal gå over til en enhetlig ledelse. For å få erfaringer med ulike ledelsesmodeller må forsøksparagrafen utvides til å gjelde begge linjene, både bispedømmeansatte og fellesrådsansatte.

KfiO støtter endringer til kirkeloven § 3 nr. 4 andre ledd siste punktum der en regulerer umyndige barns medbestemmelse når det skal treffes beslutning som innebærer endring av barnets kirkelige tilhørighet:

KfiO støtter forslaget i kirkeloven: § 5. Soknets organer

Som følge av de endringer departementet foreslår i gravferdsloven, må det gjøres endringer av teknisk art i kirkeloven. Begrepet kirkegård erstattes med gravlund i gravferdsloven, og dette får konsekvenser for kirkeloven §§ 14 og 15

Som følge av at man fjerner menighetsmøtets uttalerett i gravferdsloven § 4, må det gjøres tilsvarende endring i kirkeloven § 11 andre ledd, jf. punkt 4.8.2. KfiO støtter endringene.

KfiO er svært glade for forslaget om å gi DnK hjemmel til å kreve politiattest (barneomsorgsattest) ved tilsetting i § 29. Vi er også tilfreds med at hjemmelsgrunnlaget for hvilke stillinger som kan omfattes er så vidt åpent definert.

KfiO vil samtidig påpeke at også andre grupper enn mindreårige vil kunne ha et beskyttelsesbehov i forhold til mulige seksuelle overgrep fra kirkelig personell. Konkrete eksempler vil være institusjons-beboere, eldre og funksjonshemmede, personer med psykiske lidelser og mennesker i krise/sorg-situasjoner. Slik vi tolker lovforslaget, vil det ikke være anledning til å kreve politiattest for personell som har ansvar for disse målgruppene, dersom vedkommende ikke også har et ansvar for eller er i kontakt med mindreårige. Ettersom politiregisterlovens § 37 også nevner beskyttelsesbehov grunnet "alder, sykdom eller funksjonshemming" som formål som berettiger bruk av politiattest, ber KfiO om en utvidelse av hjemmelsgrunnlaget til også å omfatte dette formål.

Høringsnotatet er uklart på ett punkt og det er spørsmålet om fremgangsmåte med behov for innhenting av nye og oppdaterte opplysninger på et senere tidspunkt enn ved tilsetting. Slik notatet er formulert, kan de se ut som arbeidsgiver kan be politiet om denne type opplysninger på bakgrunn av allerede mottatt attest fra den tilsatte/frivillige. Dersom det også ved innhenting av nye opplysninger kun er den attesten omhandler som skal kontakte politiet, bør dette utformes tydeligere.

KfiO støtter forslaget om endringer i kirkeloven § 37 om kirkebokføring.

KfiO støtter ikke en regional behandling av klagesaker (§ 38) Det er for det første få saker det dreier seg om, slik det står i høringsforslaget og i tillegg viktig å sikre lik behandling i hele landet og foreslår at Kirkerådet blir felles organ for slike saker.

KfiO vil fraråde å endre ugildshetsbestemmelsene for prester . Vi mener paragrafen ivaretar et viktig anliggende knyttet til å forhindre at man i offentlig forvaltning både tilrettelegger en sak for vedtak og samtidig sitter i organet som fatter vedtak med stemmerett

Spørsmålet om økonomiske og administrative konsekvenser av de foreslåtte lovendringene i gravferdsloven vil i hovedsak være et spørsmål om endringene påvirker kommunenes finansieringsansvar og kirkelig fellestråds drifts- og forvaltningsansvar. KfiO vil imidlertid påpeke at et lovforslag som utvider pliktene til lokal gravferdsmyndighet er en utvidelse av plikter som i mange tilfeller vil gi økte investerings- og driftskostnader. I kapittelet om økonomiske og administrative konsekvenser sies det at bestemmelsen om at ”gravlegging skal skje med respekt for avdødes religion eller livssyn” er en plikt som allerede følger av den alminnelige tros- og livssynsfrihet. Departementet har derfor lagt til grunn av lovforslaget ikke i seg selv utløser nye utgifter for kommunene. KfiO finner her grunn til å minne om at staten tidligere ikke har uttrykt en slik generell plikt overfor gravferdsmyndighetene. De rettigheter og muligheter som de pårørende har innenfor dagens gravferdslov er i stor grad avgrenset til de gravskikker som har vært dominerende i vårt land. En lovbestemmelse om at gravlegging skal skje med respekt for avdødes religion eller livssyn vil innebære at de pårørende kan ha langt større forventninger til de gravferdsansvarlige lokalt. Vi synes at høringsnotatet undervurderer de kostnadmessige effektene av de foreslåtte lovendringene. Vi vil særlig peke på de store investeringskostnadene som er knyttet til etablering av nye tilpassede kirkegårdsarealer. Etablering av områder som kan gi mulighet for særskilt tilrettelagt graver gir betydelige investeringskostnader.

Usikkerheten knyttet til å beregne de økonomiske konsekvensene av forslaget er i stor grad knyttet til at lovforslaget er uklart med hensyn til omfanget av de plikter som legges på gravferdsforvaltningen. Dette blir tydelig når høringsnotatet på den ene siden sier at endringen i § 1 innebærer at kravet om ledige graver også medfører et krav om en forholdsmessig rimelig andel av gravene skal være særskilt tilrettelagte graver som imøtekommer minoriteters behov. Samtidig presiseres det at anlegging av særskilt tilrettelegging er avhengig av hvor mange innbyggere det er i vedkommende kommune som har behov for slik særskilt tilrettelegging. Høringsnotatet gir få føringer eller premisser for å avveie interessene på dette området. Det vil i stor grad være kommunene som vil måtte foreta de vanskelige prioriteringene på dette feltet. KfiO mener, selv om Oslo har en egen gravferdsetat, at det for resten av landet er behov for statlige retningslinjer som på en tydeligere måte gir føringer for omfanget av plikter som fellestrådet og kommunen har på dette feltet, men vi vil anbefale at dette ikke tas inn i selve lovteksten.

Robert Wright (sign)
Leder

Valgerd Svarstad Haugland
Kirkeverge